

111-004

ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช

นางสาวชลิตา รินทร์พรหม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

008396

I 15A8409x

@

THE PHONEMIC SYSTEM OF THE KHORAT DIALECT

Miss Chalida Rinprom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Thai Language

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันุมัติ ให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ

(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)
คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ เบญจวรรณ สุนทรากุล)

วิจิตร ภาณุพงศ์ กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจินต์ ภาณุพงศ์)

กาญจนา นาคสกุล กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา นาคสกุล)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย: รองศาสตราจารย์ ดร. วิจินต์ ภาณุพงศ์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง

"ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช"

โดย

นางสาวชลิศา รินทร์พรหม

แผนกวิชา

ภาษาไทย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช

ชื่อ : นางสาวชลิลา รัตนพรหม

แผนกวิชา : ภาษาไทย

ปีการศึกษา : 2519

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาระบบหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ ในภาษาถิ่นโคราช ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ส่วนใหญ่ได้จากภาษาที่ผู้วิจัยใช้เอง จากการศึกษาหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราชทั้ง 3 ชนิด คือ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สรุปได้ดังนี้ หน่วยเสียงพยัญชนะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ซึ่งมี 20 หน่วย และหน่วยเสียงพยัญชนะประสม ซึ่งมี 6 หน่วย หน่วยเสียงสระแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว ซึ่งมี 18 หน่วย และหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งมี 3 หน่วย หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 4 หน่วย รวมกันนี้ได้อธิบายลักษณะและหน้าที่ของหน่วยเสียงแต่ละหน่วยโดยละเอียดและได้กล่าวถึงการประกอบหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ เข้าเป็นพยางค์ ซึ่งปรากฏเป็นลักษณะโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ รวม 23 แบบ โดยอาจจะแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 7 ประเภท คือ CV, CVG, CVS, CVN, CVV, CVVS และ CVVN ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช ที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงในภาษากรุงเทพฯ ไปด้วย นอกจากนี้ยังได้รวบรวมคำพยางค์เดี่ยวซึ่งได้ใช้เป็นข้อมูล จำนวน 3,320 คำ มาแสดงไว้ในตารางคำ พร้อมทั้งอธิบายความหมายของคำที่มีใช้เฉพาะในภาษาโคราช และคำที่ใช้แตกต่างไปจากภาษากรุงเทพฯ และท้ายที่สุด ได้เสนอแนะใหม่ที่น่าสนใจเรื่องภาษาถิ่น เปรียบเทียบระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราชกับภาษาถิ่นอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาษาอีสานถิ่นใดถิ่นหนึ่ง เพื่อหาหน่วยเสียงที่เป็นปฏิภาคกัน และศึกษาเรื่องความหมายของคำในภาษาถิ่นอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันกับที่ได้ศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

THESIS TITLE : The Phonemic System of the Khorat Dialect

NAME : Miss Chalida Rinprom

DEPARTMENT : Thai Language

ACADEMIC YEAR : 1976

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the phonemic system of the Khorat dialect. The author, being a native speaker, serves as her own informant. The study of the three kinds of phonemes of the Khorat dialect i.e., consonants, vowels and tones, may be concluded as follows: the consonants are divided into 2 groups: 20 single consonant phonemes and 6 clusters, the vowels are also divided into 2 groups: 18 single vowel phonemes and 3 diphthongs, and there are 4 tonal phonemes. The nature and the distributions of each phoneme as well as the combinations of the phonemes into different types of syllables are described in detail, resulting in 23 different patterns of 7 types of syllabic structures: CV, CVG, CVS, CVN, CVV, CVVS, and CVVN. The author also presents the phoneme correspondence between the Khorat dialect and the Bangkok dialect. In addition, 3,320 monosyllabic words are collected in 21 tables, some of which occur only in the Khorat dialect, other occur both in the Bangkok as well as in the Khorat dialect. The

meaning of the two groups are described. Finally, the author has given suggestions to those who are interested in pursuing further research on Thai dialects to compare the phonemic systems of the Khorat dialect and of any other dialect, especially the north-eastern, to establish their correspondence; and to make a semantic study of words in other Thai dialects as presented in this thesis.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับการช่วยเหลือ แนะนำและตรวจแก้เป็นอย่างดีจาก
 รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรณ์ ภาณุพงศ์ ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมงาน
 วิจัยตั้งแต่ต้น จนสำเร็จ นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ เบ็ญจวรรณ สุนทรากุล และ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล ได้กรุณาให้ความเห็น แนะนำ และ
 แก้ไข บางประการ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จโดยสมบูรณ์ และอีกท่านหนึ่ง คือ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณฉวีพร ชำนิโรศานต์ ผู้ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจน
 จินตให้ยืมหนังสือต่าง ๆ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณทั้งสี่ท่าน
 เป็นอย่างสูง พร้อมทั้งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ ที่เป็นแรงสนับสนุน
 เสมอมา และ ขอขอบคุณเพื่อนที่ช่วยเหลือในการพิมพ์ และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มต้น
 จนเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์

ชลิศา รินทร์พรหม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการแผนผังประกอบ.....	ค
รายการตารางประกอบ.....	ด
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
ขอบเขตของการวิจัย.....	1
วิธีที่จะดำเนินการวิจัย.....	1
ประโยชน์ที่จะได้จากผลการวิจัย.....	2
2. หน่วยเสียงพยัญชนะ.....	3
2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว.....	3
2.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น.....	3
หน่วยเสียงระเบิด.....	3
หน่วยเสียงกึ่งเสียดแทรก.....	12
หน่วยเสียงเสียดแทรก.....	14
หน่วยเสียงนาสิก.....	17
หน่วยเสียงข้าง.....	20
หน่วยเสียงกึ่งสระ.....	21

2.1.2	หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย.....	23
	หน่วยเสียงอุบ.....	23
	หน่วยเสียงนาสิก.....	26
	หน่วยเสียงกึ่งสระ.....	29
2.2	หน่วยเสียงพยัญชนะประสม.....	30
3.	หน่วยเสียงสระ.....	41
3.1	หน่วยเสียงสระเดี่ยว.....	41
	หน่วยเสียงสระหน้า.....	41
	หน่วยเสียงสระกลาง.....	50
	หน่วยเสียงสระหลัง.....	58
3.2	หน่วยเสียงสระประสม.....	67
4.	หน่วยเสียงวรรณยุกต์.....	77
4.1	หน่วยเสียง ต่ำ - ขึ้น.....	77
4.2	หน่วยเสียง ต่ำ - ตก.....	81
4.3	หน่วยเสียง กลาง - ระดับ.....	87
	เสียง กลาง - ระดับ.....	87
	เสียง กลาง - ขึ้น.....	91
4.4	หน่วยเสียงสูง - ตก.....	92
	เสียง สูง - ตก.....	92
	เสียง สูง - ระดับ.....	97
5.	ลักษณะโครงสร้างของพยางค์.....	101
5.1	ประเภท CV	103
5.2	ประเภท CVS	104
5.3	ประเภท CVG	107
5.4	ประเภท CVN	109

5.5	ประเภท CVV	114
5.6	ประเภท CVVS	119
5.7	ประเภท CVVN	121
6.	เปรียบเทียบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราชที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงในภาษากรุงเทพฯ.....	127
6.1	เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่เป็นปฏิภาคกัน	127
6.1.1	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว...	127
6.1.2	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงพยัญชนะประสม....	130
6.1.3	หน่วยเสียงพยัญชนะประสมที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงพยัญชนะประสม ...	134
6.2	เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นปฏิภาคกัน.....	135
6.2.1	หน่วยเสียงอุบที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงอุบ.....	135
6.2.2	หน่วยเสียงนาสิกที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงอุบ.....	135
6.2.3	หน่วยเสียงนาสิกที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงนาสิก.....	136
6.2.4	หน่วยเสียงนาสิกที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงกึ่งสระ.....	136
6.3	เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระที่เป็นปฏิภาคกัน...	136
6.3.1	หน่วยเสียงสระเดี่ยวที่เป็นปฏิภาคกันกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว.....	136

6.3.2	หน่วยเสียงสระประสมที่เป็นปฏิภาค กันกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว.....	138
6.4	เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปฏิภาคกัน.....	139
6.4.1	เสียงต่ำ - ชั้น ที่เป็นปฏิภาคกันกับ เสียงจัตวา	139
6.4.2	เสียงต่ำ - ตก ที่เป็นปฏิภาคกันกับ เสียงเออ หรือ เสียงโท.....	140
6.4.3	เสียง กลาง - ระดับ ที่เป็นปฏิภาคกัน กับ เสียงสามัญ	142
6.4.4	เสียง กลาง - ชั้น ที่เป็นปฏิภาคกันกับ เสียงเอก	143
6.4.5	เสียง สูง - ตก ที่เป็นปฏิภาคกันกับ เสียงโท หรือ เสียงตรี	144
6.4.6	เสียง สูง - ระดับ ที่เป็นปฏิภาคกันกับ เสียงตรี	148
7.	ตารางคำพยางค์เดี่ยวและคำในภาษาไทยโคราชที่ ข้แตกต่างจากภาษา กรุงเทพ ฯ	151
7.1	ตารางคำพยางค์เดี่ยวที่ ข้ในภาษาไทยโคราช	151
7.2	คำในภาษาไทยโคราชที่ ข้แตกต่างจากภาษากรุงเทพ ฯ	176
7.2.1	คำเดียวกันแต่ในภาษาไทยโคราชใช้ในความหมาย กว้างกว่า	176
7.2.2	คำเดียวกันใช้ในความหมายต่างกัน ...	180
7.2.3	คำที่ ข้เป็นคำซ้อนในภาษากรุงเทพ ฯ ภาษาไทยโคราชใช้เดี่ยว ๆ ได้	182

7.2.4	เมื่อนำคำซ้อนมาแยกออก ปรากฏว่า กรุงเทพ ฯ จะใช้เป็นคำเดี่ยวคำหนึ่ง ส่วนโกราจะใช้อีกคำหนึ่ง	185
7.2.5	คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาโกราช	188
สรุปการวิจัยและขอเสนอแนะ		202
	สรุปการวิจัย	202
	ขอเสนอแนะ	202
บรรณานุกรม		206
ประวัติของผู้เขียน		209

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนผังประกอบ

แผนผังที่		หน้า
1.	ที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว.....	39
2.	ที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย.....	40
3.	หน่วยเสียงพยัญชนะประสม	40
4.	หน่วยเสียงสระ.....	76
5.	เปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.	ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์	126
2.	เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่เป็นปฏิภาคกัน	149ก
3.	เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นปฏิภาคกัน	149ค
4.	เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระที่เป็นปฏิภาคกัน	150
5.	เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปฏิภาคกัน	150ก
6.	หน่วยเสียงสระ /i/	155
7.	หน่วยเสียงสระ /i:/	156
8.	หน่วยเสียงสระ /e/	157
9.	หน่วยเสียงสระ /e:/	158
10.	หน่วยเสียงสระ /ɛ/	159
11.	หน่วยเสียงสระ /ɛ:/	160
12.	หน่วยเสียงสระ /u/	161
13.	หน่วยเสียงสระ /u:/	162
14.	หน่วยเสียงสระ /o/	163
15.	หน่วยเสียงสระ /o:/	164
16.	หน่วยเสียงสระ /a/	165
17.	หน่วยเสียงสระ /a:/	166
18.	หน่วยเสียงสระ /u/	167
19.	หน่วยเสียงสระ /u:/	168
20.	หน่วยเสียงสระ /o/	169
21.	หน่วยเสียงสระ /o:/	170
22.	หน่วยเสียงสระ /ɔ/	171
23.	หน่วยเสียงสระ /ɔ:/	172

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24.	หน่วยเสียงสระ /ia/	173
25.	หน่วยเสียงสระ /ua/	174
26.	หน่วยเสียงสระ /uo/	175

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย